

Ülevaade advokatuuri aukohtu tööst*

Indrek Parrest

12.–13. veebruaril 2009. a Tartus toimunud kohtunike täiskogul valiti kohtunike esindajateks Eesti Advokatuuri aukohtus (edaspidi aukohus) Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik Tiit Kollom ja Harju Maakohtu kohtunik Indrek Parrest, asendusliikmeks Tallinna Ringkonnakohtu kohtunik Imbi Sidok.

Liikmete ümbervalimise tõttu Eesti Advokatuuri üldkogul muutus eelmisel aastal mõnevõrra ka aukohtu advokaatidest liikmete koosseis. Praegu kuuluvad aukohtusse vandeadvokaadid Andres Aavik (aukohtu esimees), Liina Linsi, Priit Manavald ja Leino Biin ning asendusliikmetena Siiri Schneider, Leon Glikman ja Raivo Laus. Tartu Ülikooli õigusteaduskonna nõukogu määratud õigusteadlasena osaleb aukohtu tegevuses professor Raul Narits.

Alljärgnevalt annan lühiülevaate aukohtu tegevusest 2009. aastal.

Eelmisel aastal toimus kokku 19 aukohtu istungit. Kokku lahendati aukohtumenetluses 34 kaebust 30 advokaadi (sh 22 vandeadvokaadi, 7 vandeadvokaadi vanemabi ja 1 assotsieerunud liikme) peale. Ühe esitatud kaebuse lahendamine ei olnud aukohtu pädevuses. Aukohtumenetlust ei algatatud 14 korral. Nendest ühel korral ei algatatud aukohtumenetlust tähtaja möödumise tõttu, samas taunis aukohus advokaadi tegevust. Ühel korral ei algatatud menetlust poolte vahel kompromissi sõlmimise tõttu. Ülejäänud juhtudel ei ilmnunud advokaatide tegevuses distsiplinaarsüüteo tunnuseid.

Aukohtumenetlus algatati 13 korral (neljas algatatud asjas oli menetlus 2009. aasta lõpus pooleli). Aukohus taastas ühe 2007. aastal algatatud ja peatatud menetluse ning otsustas selles asjas aukohtumenetluse lõpetada distsiplinaarsüüteokoosseisu puudumise tõttu.

Distsiplinaarkaristuse määras aukohus kahel korral, mõlemal juhul noomituse, mis on sisuliselt leebeim karistuse liik (advokatuuriseaduse § 19 lg 2 p 1). Seitsmel korral lõpetas aukohus algatatud aukohtumenetluse distsiplinaarsüüteokoosseisu puudumise tõttu. Samas on aukohus ka nendel juhtudel juhtinud advokaatide tähelepanu vajadusele olla oma tööülesannete täitmisel hoolsam, selgitada kliendile oma seisukohti põhjalikumalt jne.

Aukohtu menetlusse jäi 2009. aasta lõppedes üheksa asja, millest neljas on aukohtumenetlus algatatud ja ülejäänud viies ei ole aukohtumenetluse algatamist või algatamata jätmist veel otsustatud.

Toon siinkohal ära ka mõned statistilised näitajad eelnenud aastate (2007–2008) kohta.

2008. aastal toimus 21 aukohtu istungit ning lahendati 32 kaebust 29 advokaadi peale. Distsiplinaarkaristuse määras aukohus üheksal korral, neist kaheksal korral noomituse ja ühel korral rahatrahvi (advokaadi kahe kuu töötasu ulatuses). 2007. aastal toimus 15 aukohtu istungit ning kokku lahendati aukohtumenetluses 22 kaebust 18 advokaadi peale. Distsiplinaarkaristuse määras aukohus ühel korral, karistuseks oli noomituse.

Peamisteks etteheideks aukohtule saabunud kaebustes on, et advokaat ei ole osutanud kvaliteetset õigusabi (kaitsenud piisavalt oma kliendi huve) ning on suhtunud oma tööülesannetesse hooletult.

Näiteks ollakse seisukohal, et advokaat ei ole täitnud kliendi ülesannet mõistliku aja jooksul, advokaat on jätnud (tähtaegselt) tegemata vajalikke toiminguid (taotlused, kaebused jms). Riigi õigusabi osutajatele heidetakse ette ebapiisavat suhtlust kliendiga. Samuti on palju tasuvaidluseid, kus klient leiab, et advokaadile makstud tasu ei ole olnud õigustatud. Sageli pöörduakse aukohtu poole ka kahjunõuetega, mille lahendamine aga ei kuulu aukohtu kompetentsi (millele aukohus ka kaebajate tähelepanu juhib). Kohtute ja muude asutuste poolt aukohtule edastatud avaldustes leitakse, et advokaat ei ole suhtlemisel asutustega järginud hea tava ja kutse-eetika nõudeid (korrektnes ja lugupidav suhtlemine kohtuga, õigel ajal kohtuistungile ilmumine, oma puudumisest aegsasti etteteatamine, kohtuistungil viisakas käitumine). Tuleb ka märkida, et paljudel juhtudel on klientide esitatud kaebuste puhul tegemist olukordadega, kus kaebamise aluseks on peamiselt soovitud eesmärgi (positiivse kohtulahendi) saavutamata jäämine.

Kokkuvõtteks võin öelda, et osalemine aukohtu töös on olnud huvitav ning pakkunud põnevat vaheldust igapäevasele kohtumõistmisele. Kaebuste lahendamisel toimunud mõttevahetused aukohtu teiste liikmetega on täiustanud minu üldisi arusaamisi õigusemõistmisest ja õigusteenuste osutamisest laiemalt. Loodan, et mina ja teised kohtunikest kolleegid on suutnud täiskogu antud mandaati aukohtu liikmetena senini õigustada ning püüame seda teha ka tulevikus.

Indrek Parrest
Harju Maakohtu
kohtunik

* Täna Eesti Advokatuuri juristi Reeli Tambekit ülevaate koostamisel osutatud abi eest.